

Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerle Köy Sağlık memurlarının geçimlerini düzenlemek üzere 3803, 4274 ve 4459 sayılı kanunlara ek Kanun

(Resmî Gazete ile ilân - 10 . IX . 1947 - Sayı : 6703)

No.
5129

Kabul tarihi
4 . IX . 1947

BİRİNCİ MADDE — Köy Enstitüsünden mezun olan öğretmenler Millî Eğitim Bakanlığınca, Sağlık memurları, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca ayda (100) lira ücretle tâyin olurlar. Başarı ile hizmet gördükleri usulüne göre saptanan öğretmen ve Sağlık memurlarının ücretleri her üç yılın bitiminde (10) lira artırılır. Bu öğretmenlerle Sağlık memurlarının istihkakları 3 ayda bir peşin olarak yılda dört defada ödenir. Öğretmenlerin aylık ücretleri ve vazife mahalline gitmek için zaruri yol masrafları Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık memurlarının aylıkları ve zaruri yol masrafları Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı bütçesinden verilir.

İKİNCİ MADDE — Köy okullarının bitişiğinde veya yakınında bir uygulama bahçesi bulunur. Bu bahçe mahallî şartlara, öğrenci ve öğretmen sayısına göre iki dekadardan az on dekadardan çok olamaz. Bu bahçede öğrenciler, öğretmenleriyle birlikte bölgenin tarım istihsal nevelerine göre tarım derslerini uygulurlar. Bahçenin ürünleri öğretmenlerindir. Uygulama bahçesinin işletilmesi için gerekli fi dan, tohum, tarım araçları ve hayvanlar okul demirbaşına kaydedilmek üzere Millî Eğitim Bakanlığınca verilecek ödenekle sağlanır. Uygulama bahçesinde bölge özelliklerine göre kurulacak tesislerin nelerden ibaret olacağı il Millî Eğitim ve Tarım müdürlüklerinin iştirak ettikleri komisyon tarafından kararlaştırılır.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Uygulama bahçesinde kurulan tesisler idare âmirleri, Bakanlık Müfettişleri, Millî Eğitim ve Tarım Müdürleri, İlk Öğretim Müfettişleri, Gezici Başöğretmenler tarafından denetlenir. Kuraklık, yangın, sel, hayvan ve nebat hastalıkları yüzünden ve öğretmenin taksiri olmaksızın bu tesislerde vukua gelen zarar usulî dâhilinde tesbit edildiği takdirde Millî Eğitim Bakanlığından verilecek ödenekle tazmin edilir. Bu tesislere zarar gelmesinde kusurlu görülen öğretmen hakkında kanun kovuşturması yapılır ve zarar kendisine ödetilir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Köy okullarına şimdiye kadar tahsis edilmiş olan Devlet ve köye ait nizasız ve ihtilâfsız topraklarla aynı şartlar dâhilinde verilecek olan topraklar, Köy İhtiyar Meclisinin kararı, illerde vali, ilcelerde kaymakamın onamı ile köy halkı tarafından mece ve sair suretlerle işletilir. Hâsıl olan gelir okul yapımı, okul araçları temini ve okul eksiklerinin giderilmesi başta olmak üzere köyün geri kalan mecburi işlerine harcanmak üzere köye irat kaydolunur.

BESİNCİ MADDE — 4 ncü maddeye göre köy okullarına verilecek olan topraklar için illerde vali, ilcelerde kaymakamın yetkili kılacakları bir memurun başkanlığında bir komisyon kurulur. Bu komisyon merkez veya ilçe Millî Eğitim memurlarıyla Tarım, Maliye, Tapu, Özel İdareler tarafından görevlendirilecek birer memurdan ve tahsis yapılacak köyün muhtarından ve köy ihtiyar meclisinin seçeceği bir kişiden teşekkül eder. Komisyon okula tahsisi icabeden Devlet malı toprakların cins, miktar ve yerini gösteren bir tutanak düzenliyerek valiliğe gön-

derir. Tutanak valilik yoluyla Maliye Bakanlığına gönderilir ve Maliye Bakanlığının onamiyle o yer parasız olarak köy okulu adına tahsis olunur.

ALTINCI MADDE — Uygulama bahçesi için lüzumlu toprağın tahsis yoluyla sağlanamayacağı valilikçe anlaşıldığı takdirde bu toprağın bir kısmı veya tamamı satınalınır veya kamulaştırılır.

Uygulama bahçesinin satın alınmasına veya kamulaştırılmasına valilik karar verir; satınalma ve kamulaştırma işlerinde Köy Kanununun 44 nci maddesi uygulanır. Satılınacak veya kamulaştırılacak uygulama bahçesinin yerini ve miktarını tâyin ederken ihtiyar kuruluna gezici başöğretmen, varsa tarım öğretmeni ve bölge ilk öğretim müfettişi de katılır. Karar çoklukla verilir; ilcelerde kaymakamın, merkez ilcelerinde valiliğin onamiyle yürürlüğe girer. Arazisi kamulaştırılan kimsenin itiraz mercii merkez ilcelerinde il, ilcelerde ilce idare kurullarıdır. İdare kurullarının bu husus hakkındaki kararlarına söz yoktur.

Satınalma ve kamulaştırma bedeli köy sandığından usulüne uygun olarak ödenmedikçe araziye el konamaz.

YEDİNCİ MADDE — Okula tahsis olunan Devlet toprakları Maliye ve Tarım Bakanlıklarının muvafakati alınarak uygulama bahçesi sağlanmak üzere değiştirilebilir.

SEKİZİNCİ MADDE — Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerle sağlık memurları için Millî Eğitim Bakanlığı tarafından tüzelkişiliği olan ve mercii Millî Eğitim Bakanlığı bulunan «Köy Öğretmenleri ve Köy Sağlık Memurları Emeklilik Sandığı ve Köy Öğretmenleri ve Köy Sağlık memurları Sosyal Yardım Sandığı» kurulmuştur.

A) Emeklilik Sandığının sermayesi ve gelirleri şunlardır:

1. Millî Eğitim ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıkları bütçelerine köy öğretmenleri ve köy sağlık memurları gideri olarak her yıl konacak ödenek toplamının binde biri;

2. Aylıkları artırılan sandığa dâhil köy öğretmenlerinin ve sağlık memurlarının ücretlerinden kesilecek ilk aylık zamları;

3. Sandık sermayesinin bütün gelirleriyle her çeşit gelirler.

Emeklilik Sandığının mevcudu ve alacakları Devlet mallarına mahsus hak ve ruçhanları haizdir. Bu paralar ve alelûmum aidat ile faiz ve temettüleri hiçbir harc ve resme tâbi olmadığı gibi haciz ve temlik de edilemez.

Hizmet süresi 25 yılı dolduran sandığa dâhil köy öğretmenleri ve sağlık memurları emekliliğe ayrılmayı isteyebilirler. Bu gibiler son aldıkları ücretin yarısıyla tekaüt edilirler.

Mâlûllük vesair sebeplerle normal hizmet süresinden az hizmet karşılığında tanınacak emeklilik hakları 3803 sayılı Kanunun 20 nci maddesinde belirtilen tüzükle tesbit olunur.

Emeklilik ücretleri üç ayda bir peşin olarak ödenir. 25 yıldan fazla hizmetin her yılı için emeklilik ücretlerine %1 zammedilir.

B Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığının sermayesi ve gelirleri şunlardır:

1. Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine Köy Enstitüleri giderleri adıyla her yıl konulacak ödenek toplamının binde biri,

2. Sandığa dâhil öğretmenlerle Köy Sağlık memurlarının aylıklarından kesilecek %1 ler,

3. Bağışlar,

4. Sandık sermayesinin gelirleriyle sair çeşitli gelirler.

Bu sandığa eğitimciler, Köy Enstitüsünde vazife gören öğretmenler, usta öğreticiler ve memurlarla gezici öğretmen ve gezici başöğretmenler ve bölge ilk öğretim müfettişleri üye olabilirler.

Sandık 9 ncu madde dışında kalan yardımları yapar.

Her iki sandıktan yapılan ödemeler Sayıştay vizesine tâbi değildir.

DOKUZUNCU MADDE — Köy Enstitüsü mezunu öğretmen ve sağlık memurları 788 sayılı Memurun Kanununun 84 ncü maddesi ve 4598 sayılı Kanunla Devlet Memurlarına tanınmış olan bütün haklardan istifade ederler. Ancak bunlara her çocuk için 5 lira verilir.

GEÇİCİ MADDE 1. — 3803, 4274 ve 4459 sayılı Kanunlar hükümlerine göre arazisi,, Enstitü mezunu öğretmenlerin ve sağlık memurlarının geçim toprağı olarak kamulaştırılmış bulunanlar 1948 yılı sonuna kadar illerde Valiye ilçelerde Kaymakama başvurdukları ve 1949 yılı sonuna kadar bedelini tamamen ödedikleri takdirde kamulaştırma bedeli köy sandığına tamamen geri verilmek şartıyla bu topraklar eski sahiplerine geçebilir. Köy bütçesine irat kaydedilen bu paralar okul yapımına, okul eksiklerinin giderilmesine, okul uygulama bahçesi sağlanmasına harcanır.

Üzerine öğretmen ve sağlık memurları için ev yapılmış geçim topraklarından bina yeri dâhil 500 metre karelik kısmın bedeli tenkis edilerek geri verilmez.

GEÇİCİ MADDE 2. — Geçici 1 nci madde gereğince tasfiye edilememiş veya Devlet ve köy tarafından okula tahsis olunmuş topraklar bu kanunun 4 ncü maddesi hükümlerine göre köy tüzel kişiliğine bırakılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 3. — Köy okullarının ve sağlık memurlarının donatımı için Millî Eğitim ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıkları bütçelerinden verilen ödeneklerle satın alınan tarım demirbaşları içinden Köy Enstitülerine lüzumlu olanlar Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ayrılır. Geri kalanları satılmak üzere Malmüdürlüklerine devrolunur. Tohumluklar öğretmenlere bırakılır.

Bu tasfiye Millî Eğitim Bakanlığı ile Mahiye Bakanlığı arasında kararlaştırılarak esaslar dâhilinde 2490 sayılı Kanuna göre 1948 yılı sonuna kadar bitirilir.

Öğretmen ve Sağlık memurları satılmak üzere Malmüdürlüklerine teslim mecbur oldukları hayvan ve diğer demirbaşları diledikleri takdirde demirbaş kaydındaki fiyatlarıyla 1948 yılı içinde dört taksitte ödemek üzere kendileri satın alabilirler.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanunun yayına tarihinde kıdem süreleri üç yılı bulmuş enstitü mezunu köy öğretmenleriyle sağlık memurlarından başarıları usulüne göre onanmış olanlara 110 lira ücret verilir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu kanunun 1 nci ve geçici 4 ncü maddelerine göre öğretmenlerin artan ücret farklarıyla 9 ncu maddeye göre öğretmenlere verilecek ödenekler ve çocuk zamları 1947 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin Millî Eğitim Bakanlığı kısmındaki 546 ncı (3238, 3704, 3803, 4274, 4357,4459 sayılı Kanunlar gereğince ödenecek köy okullarıyla enstitüleri ve köy eğitimcileri ücret ve giderleri) bölümünün 5 ncı (Köy öğretmenleri gerekli yol paraları, donatım ve çalışma vasıtaları karşılıkları ve tazminat) ve 531 ncı (4178, 4598 sayılı Kanunlar gereğince yapılacak zamlar ve yardımlar) bölümünün 5 ncı (Aynı yardım) maddelerinden ödenir.

Sağlık memurlarına verilecek ücret farklarıyla diğer ödenekler Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının 1947 yılı Bütçesinin 666 ncı (Okullar, Kurumlar, Yurt-

lar) bölümünün 6 ncı (Köy Enstitülerindeki sağlık memurları yetiştirme ve cı-hazlandırma giderleri) maddesine konmuş ödenekten verilir.

ONUNCU MADDE — 3803 sayılı Kanunun 7, 11, 12, 13 ve 18 nci maddeleriyle 4274 sayılı Kanunun 28 ve 66 ncı maddeleri ve 4459 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin 3 ve 4 ncü fıkraları ve 5117 sayılı Kanun kaldırılmış ve 4274 sayılı Kanunun 39 ncu maddesinin 2 nci fıkrasının son cümlesi ve aynı Kanunun 59 ncu maddesinden (28 ve 12) ibareleri çıkarılmıştır. 4274 sayılı Kanunun 10 ncu maddesinin 1 numaralı bendinde yazılı (3803 sayılı Kanunun 11 nci, 3238 sayılı Kanunun 5 nci maddelerine) ibaresi kaldırılmış, yerine (3238 sayılı Kanunun 5 nci maddesine) ibaresi konulmuştur. Yine aynı kanunun 64 ncü maddesinin 1 nci fıkrası başında bulunan (3803 sayılı Kanunun 18 nci maddesinde yazılı) ibaresi kaldırılmış, yerine (Enstitü mezunu öğretmen ve sağlık memurları için kurulan) ibaresi konulmuştur. Aynı kanunun 65 nci maddesinin 1 nci fıkrası başında bulunan (3803 sayılı Kanunun 18 nci maddesine göre kurulan köy öğretmenleri) ibaresi çıkarılmış, yerine (Köy Enstitüsü mezunu öğretmen ve sağlık memurları için kurulan) ibaresi konulmuştur.

ON BİRİNCİ MADDE — Enstitü mezunu öğretmen ve sağlık memurlarına 4178 ve 4599 sayılı Kanunlara göre ödenen fevkalâde zam ve aynı yardım verilmez.

ON İKİNCİ MADDE — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

6 Eylül 1947

<i>Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	5 . IX . 1947 ve 1/235
<i>Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	6 IX . 1947 ve 1/783
<i>Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 6 511,533:534,563,639:645,645,646:649